

Beszélgetés a bölényház fölött

244 Jövőre ismét megnyílik a tengeri akvárium

Flamingók csapata figyelni a léptem, magasra tartott nyakkal, odébb galléros pávián kiált rám rekedten, fenyegetően egy szikláról. Az igazgatói iroda a bölényház fölé épült, jelképes is lehetne ez az Allatkertben, ahová ezen a késő őszi délelőttön bekopogok.

Dr. Holdas Sándor főigazgató vendégeként megtudom, hogy rövidesen 120 éves fennállását ünnepli a Fővárosi Állat- és Növénykert, amely Európa egyik legrégibb ilyen létesítménye. Amikor 1866-ban 25 holdnyi területen megnyílt, akkor kívül esett a város forgalmán; ma bizony már átölelte a város és emiatt bővíteni sem lehet. A száz év-nél idősebb allatkertek mind-ilyen kis területen működnek ma Európában, ilyen kicsi a londoni, a párizsi, a müncheni zoo. Az újak, az ötven év-nél fiatalabbak viszont nagy területen épültek fel, s rendszerint távol esnek a városoktól, így könnyen korszerűsíthetők.

Amikor a budapesti allatkertt megnyílt Xantus János igazgató vezetése alatt, akkor 11 épületében 500 állatot láthatott a közönség. A századfordulón vette kezdetét a nagy átépítés, akkor tervezték a madárházat, a szarvasházat, az elefántházat és a fácánházat.

Tartós a hargitai fenyő

— Az intézmény magánvállalkozásként működött és csak az 1910-es évek elején vette át a főváros — tájékoztat a főigazgató. — Abban az időben 80–100 ezer látogatója volt évenként. 1938-ban sem fogott el több belépője 300 ezernél. Azóta a látogatók száma állandóan növekszik. 1979-ben már kétféle látogató kereste fel az Allat- és Növénykertet. Ez a megnövekedett érdeklődés világjelenség. Az urbanizáció, a több szabad idő következménye. Ehhez nekünk is alkalmazkodnunk kell: bővíteni az állatházakat, gyűjteményeket rendezni, korszerűsíteni. A munka máris megkezdődött.

Bizony az allatkert épületeire ráfér a korszerűsítés, mert nagyobb részük elavult. Például ma már a sertéseket a szövetkezetekben korszerű telepeken tartják, az allatkertben még egy régi kisparaszti ólban rőfögtek a disznók. Vagy: ezelőtt négy embernek kellett nekiveselkednie, amíg kinyitotta a bölények házának ajtaját. Ma villany nyitja, csukja. A madárházat éppen most renoválják, Kós Károly a nagynevű erdélyi építész s író tervezte. Amikor 1912-ben építették, egy szálfageyenes hargitai fenyőt állítottak tornyának tengelyébe. Most, az átépítésnél a szakértők megállapították, hogy a hetvenéves fenyő ép és egészséges, további hetven évet is kibír. Meg is hagyják.

— Műemlékszámba megy a régi pálmaház is, amelyet több évig zárva kellett tartani, mert a vizsgálatok szerint víz szivárgott a hatalmas beton-tányér alá, amelyen a ház állt. Később, az újabb szakértői vizsgálat megállapította, hogy nincs a tányér alatt víz. A nagy hajót is megnyitottuk, rengeteg az érdeklődő a trópusi növények iránt. Dolgozunk az akváriumon is. Tengeri akvárium nem minden allatkertnek van Európában, a miénk kivétel. Saját expedíciónk jár az Adriára, onnan hozza a ritka állatokat. Még Anghy Csaba főigazgató szervezte meg, aki olyan sokat tett az allatkert fejlődéséért.

Vizilovak paradicsoma

A budapesti Allat- és Növénykertnek jó híre van szerte a világban, a legjobb allatkertek közé sorolják. Több nevezetessége is van. Erről kerdezzük a főigazgatót.

— Kezdeném a vizilóval talán — mosolyog hozzá szelíd, jószágos mosollyal. (Minden állatbarátnak szelíd a mosolya.) — Azt állítják ugyanis a szakértők, s ezt bizonyítják a tapasztalatok is, hogy a vizilovak Budapesten szaporodnak a legjobban. Mi szállítotunk vizilovat Kairónak is. Volt olyan nőstény vizilovunk, amelyiknek 16 ivadéka született az allatkertben. Ez azt jelenti, hogy Európa allatkertjeinek többségében budapesti vizilovak élnek. Hogy mi ennek az oka? Valószínű, a Széchenyi gyógyfürdő meleg vize, ez folyik ugyanis a vizilovak medencéjébe.

A vizilovak jó szaporodása magyarázható a vízzel, hiszen az állatok egész nap abban lubickolnak. De mivel magyarázzák a tudósok azt például, hogy a „nagy macskák”, a foltos és a fekete párducok is Budapesten szaporodnak legjobban? Pedig igazán kicsi a kifutójuk. Mi küldtünk Tanzániába is legutóbb két párdutot, mert ott nem tudtak beszerezni.

— És a már előbb említett akvárium is allatkertünk nevezetességei közé tartozik — folytatja a főigazgató. — A jövőre nyílik meg újra, s akkor tengeri bemutatót is tudunk tartani, lesz még cápánk is!

Kis körsétára indulunk. Bővül a majomház. Korszerű fűtést kaptak a ketrecek, barlangok, épületek. Nagy csapat diák jön velünk szembe, izgatottan tárgyalják a fiúk az eddig látottakat. Kis kocsik igyekeznek az élelemmel. Mit eszik meg, mennyit fal fel ez a rengeteg állat? Ime egy kimutatás erről: az 1979-ben felhasznált fontosabb takarmányok mennyisége 70 ezer kg hús, 46 ezer tojás, 11 ezer kg hal, 26 ezer kg alma, 2 ezer kg déligyümölcs, 52 ezer kg sárgarépa, 100 ezer kg takarmányrépa, 100 ezer kg széna, 174 ezer kg zöldtakarmány, 3400 kg kenyér, 12 ezer fejessaláta, 24 ezer kg árpa, 32 ezer kg kukorica, 23 ezer kg zab, 23 ezer kg különféle keveréktakarmány, 19 ezer kg

burgonya, 8800 kg egyéb finom zöldség, 5600 napócsibe, 8200 fehér eger és patkány.

Az orangutánok

Plátánok vörös nagy bőrlevei ringatóznak a levegőben, japán akácok hullatják sárga aranypénzüket, tiszafák és japán cédrusok között ballagunk a verőfényes őszen. Figyelem: a főigazgató nemcsak minden embert ismer személyesen, az állatokat is ismeri, számon tartja. Egyiknek csücsörít, a másiknak int. Eszembe jut, arról nevezetes, hogy nagy állatbarát. Társadalmi elnöke az Allatvédő Egyesületnek, gyakran ott tölti az estéit. A délelőttjeit meg az egyetemen, ahol tanár és előadókat tart. Egyébként a mezőgazdasági tudományok doktora.

— Ha itt járunk, kukkantunk már be a két orangutánhoz. 1928 óta nem volt a budapesti allatkertnek orangutánja. Most kaptunk két heroméves növendékét, egyiket Duisburgból, a másikat Philadelphiából. Hogy szokjanak össze. Hátha sikerül pároztatni őket. Kevés a világon az orangután. Egyre kevesebb.

Törhetetlen üveg mögött két kis orangután, nem nagyobbak egy öt éves gyermeknél. Az egyik elbújik a sarokban, egy gumiabroncs mögül pislog elő, figyeli a társát. Az tornamutatványokat végez a nyújtón. A főigazgató mosolyogva figyeli, biztatja. Mellettünk fehérköpenyes ápolónő áll. A két kis orangután vi-gyázoja.

A flamingók ismét felemelik a fejüket, a pingvinek egy köperemen sorfalat állnak. A főigazgató kikísér, útközben mondja el: az új budapesti Allat- és Növénykert Békásmegyeren épül fel. Vizes árkok pótolják majd a ketrecek vastársait. A víz Békásmegyeren is kitűnő. Hogy mikor kezdik meg az építkezést? Csak az ezredforduló után, valószínűleg. Addig a Széchenyi gyógyvizében fürödhetnek a vizilovak...

Illés Sándor